

Pedagogiska Institutionen
Pedagogik & Utbildning 1, UC130P, ht 2009

Grupp 12:
Daniel Nilsson
Åsa Strömberg
Christer Fridh
Jessica Löfström

Seminarieledare: Jonas Gustavsson

Söderby friskola jämförs med Säbytorps rektorsområde

*En studie inriktad på skolornas pedagogiska profiler och
sociala rekrytering*

Inledning

Den här rapporten avser redogöra för skillnader och likheter mellan Söderby friskola och Säbytorps rektorsområde för att synliggöra sociokulturella förutsättningar specifika för skolornas upptagningsområden. Syftet är sedan att analysera hur det påverkar skolans sociala rekrytering, samt till vilken grad skolornas hemsidor avspeglar den reella verkligheten.

Syfte

Hur avspeglar hemsidan på nätet en skolas eller förskolas pedagogiska profil, och vad säger den om skolans sociala rekrytering – det vill säga det slags elever, familjer och sociala grupper som skolan är inriktad mot?

Metod

Vi valde Söderby friskola eftersom det är där som Jessica och Åsa har sina VFU placeringar. Den sedan tidigare etablerade kontakten underlättade när vi ville boka tid för en intervju, vilket i andra fall visade sig vara svårt sista veckorna på terminen. Vi valde att intervjua just Anna-Lena eftersom hon har arbetat på skolan länge och därför är involverad och delaktig i mycket som händer på skolan. Söderby blev även intressant ur en annan synvinkel för vår rapport då det är en friskola.

Det uppstod svårigheter när vi skulle få tag i en andra skola för att kunna genomföra en jämförelse. Vår första tanke var att hitta en skola i en annan kommun för att få en större kontrast. Vi försökte få kontakt med flera skolor i Stockholms innerstad, men utan resultat. Efter flera dagar utan framgång så beslöt vi oss för att kontakta Christer och Daniels VFU-skola, Säbyskolan som ingår tillsammans med Skyttorpsskolan i Säbytorps rektorsområde. Till slut ordnades en telefonintervju som Daniel höll med en av de mer insatta lärarna som arbetar på skolan.

Arbetet inleddes med att vi gemensamt undersökte skolornas hemsidor i syfte att dokumentera våra första intryck av sidorna. Arbetet gav oss en bild av hur skolorna vill profilera sig utåt. Andra steget var att vi började analysera hemsidorna för att sedan diskutera i gruppen.

Vi har använt oss av Skolverkets databas Siris för att samla in statistik som berör de aktuella skolorna och kommunen som skolorna befinner sig i geografiskt.

Under processens gång har gruppens alla medlemmar bidragit med engagemang och kunskap för att tillsammans utveckla rapporten. Avslutningsvis gick var och en individuellt igenom det gemensamma utkastet för att kvalitetssäkra studien. Vi motiverar arbetssättet med att vi på detta sätt fått ut maximalt av alla gruppmedlemmar gällande åsikter och erfarenheter.

Resultat

Kommunen

Salems kommun ligger några mil söder om Stockholm. Den totala befolkningen år 2008 var 15 177 personer. Medelåldern i kommunen är låg vilket gör Salem till en av Sveriges yngsta kommuner, och 60 % av invånarna är barnfamiljer.¹

Söderby Friskola

Skolan är en av totalt tre friskolor i kommunen och har sammanlagt 209 elever. Söderby ligger naturnära och det är ca 1 km gångavstånd till Salems centrum. De boendeformer som förekommer i skolans upptagningsområde utgörs främst av radhus och villor. Skolan erbjuder både förskoleverksamhet och grundskola. Sedan skolan startade sin verksamhet höstterminen 1997, har man prioriterat mindre klasser. Då man är övertygad om att det skapar trygghet för eleverna. Skolan har satt en gräns på max 26 elever i varje klass, och det finns bara en klass för varje årskurs.²

Säbytorps rektorsområde

I Salems kommun finns det fem kommunala skolor. Säbytorp har totalt 586 elever. Skolan är placerad centralt i Salems centrum och befinner sig ca 1 km fågelvägen från Söderby friskola. Till skillnad från Söderbys närområde så finns det större inslag av hyres- och bostadsrätter inom Säbytorps närområde. På Säbytorps rektorsområde finns det fem olika specialklasser, varav tre särklasser och två klasser för elever med Aspergers syndrom.³

Statistik⁴

	Söderby friskola	Säbytorps rektorsområde	Riket
Antal elever per lärare	9,27	10,0	11,9
Läraryrshögheten	77,60%	84%	85,4%
Elever med utländsk bakgrund	9,1%	13,6%	15,0%*
Elever i år 9 som uppnått målen i samtliga ämnen	100,0%	69,9%	77,0%

*Salems kommun

1 Hämtad 091215 från <http://www.salem.se>

2 Hämtad 091215 från <http://www.soderbyfriskola.se>

3 Hämtad 091315 från <http://www.salem.se/Innehall/Forskola--skola/Grundskola/Kommunala-skolor/Sabytorp-Saby---Skyttorpsskolan/>

4 Söderby friskola: Hämtad 091217 från

http://siris.skolverket.se/portal/page?_pageid=33,90325&_dad=portal&_schema=PORTAL

Säbytorps rektorsområde: Hämtad 091217 från

http://siris.skolverket.se/portal/page?_pageid=33,90325&_dad=portal&_schema=PORTAL

Riket: Hämtad 091217 från

http://siris.skolverket.se/portal/page?_pageid=33,90325&_dad=portal&_schema=PORTAL

Analys

Söderby

Vid analysen av hemsidan för att hitta skolans huvudman såg vi tydliga meningsformuleringar som tyder på att skolan är en friskola som inte är knuten till kommunen, bl.a. "Skolan drivs som en ekonomisk förening med personalen och elevernas föräldrar som medlemmar". Vidare nämns också att skolan drivs som en ekonomisk förening, utan någon som helst

vinst. Man kan se ur en lexikogrammatisk⁵ synvinkel, att det ofta används olika adjektiv för att betona skolans självständighet och att man bedriver en seriös verksamhet. Några exempel på dessa ord är kvalitet, obunden, lärartäthet och behörighet. När man tittar närmare på vilka deltagarna⁶ är i kommunikationsprocessen så ser man att huvudmannen inte är sändaren. Istället är det skolans personal som är sändare och föräldrarna till eleverna på skolan men även föräldrar till potentiella framtida elever är mottagare.

Trygghet är ett ord som förekommer ofta på hemsidan och i samtal med skolan. Vilket kan locka elever till skolan. Hemsidan utgör en stor del av skolans rekrytering. Redan på startsidan framhäver man att det går bra att söka plats på skolan, genom att man utannonserar att det finns lediga platser. Vidare hittar man praktisk information om hur man ansöker till skolan. Rekryteringen upplevs som väldigt lokal utifrån det som syns på hemsidan, vilket visar sig genom att det inte finns någon vägbeskrivning eller annan information om hur man tar sig till skolan varken med kollektivtrafiken, bilen eller till fots. Utifrån detta kan vi se bevis på att det finns koder⁷ angående rekryteringsgruppen.

Hemsidans komposition⁸ visar drag av att man i första hand vill visa betydelsen av skolans organisation för att skapa trygghet. Bland annat nämns de små grupperna, lärartätheten och pedagogernas specialistkompetenser.

Kortfattat så vill vi känna att detta är en liten skola som satsar på trygghet, en plats där alla känner alla. Alla lärare ska känna varje individuell elev. Vi ser oss som en skola där vi förmedlar kunskap tryggt.⁹

⁵ Lennart Hellspång och Per Ledin, *Vägar genom texten: Handbok i brukstextanalys*, 1:13. uppl., Studentlitteratur, Lund, 1997, s. 67

⁶ Hellspång och Ledin, s.52-54

⁷ Hellspång och Ledin, s. 54-55

⁸ Hellspång och Ledin, s 96

⁹ Anna-Lena Richardsson lärare Söderby friskola, personlig intervju den 11 december 2009.

På hemsidan får du som läsare ta del av en tydlig arbetsplan¹⁰ som rör temaarbetet på skolan. Det framkommer att detta är ett arbete som hela skolan gör tillsammans, klassgränser suddas ut och uppgifterna fördelas mellan lärarna. Med de pedagogiska svårigheter som framstår i och med bristen på pararellklasser¹¹, så främjar temaarbetet kontakten mellan elever i olika årskurser. Tema som arbetsform kan användas som ett verktyg för att skapa den trygghet som skolan lägger stor vikt vid. Med detta vill sändaren förstärka bilden av att Söderby är en trygg skola, dit föräldrar kan släppa iväg sitt barn till engagerade och delaktiga lärare.

Säbytorps rektorsområde

Skolans starka anknytning till kommunen visar sig genom situationskontexten¹² Säbytorps hemsida¹³ är bunden till kommunens verksamhet som en underdomän. Sidan delar också logotyp och design med övriga delar av kommunens hemsida.

The screenshot shows the website for Säbytorps rektorsområde. At the top left is the Sälms Kommun logo. To its right is a navigation menu with links: Bibliotek, Evenemang, Föreningar, Kontakt, C, Företagare, Jobsökande, and Ung i Salem. Below the logo is the text 'Säbytorp Säby- & Skyttorpsskolan' followed by a list of services: Aktuellt, Barn i behov av särskilt stöd, Blanketter, Fritidshem, Försköleklass, and Inflytande och råd. To the right of this list is a welcome message: 'Välkommen till Säbytorp!' followed by a description: 'Skyttorpsskolan F-4 och Säbyskolan 5-9 bildar tillsammans gemensam F-9 skola, Säbytorps rektorsområde. Skola centralt i Sälms centrum'. Below the text is a photograph of a blue school building.

Informationen sänds av kommunen och skolan för att nå mottagaren, som i detta fall är föräldrarna till skolans elever. Det finns inga diskussionsforum för elever eller bilder från tillställningar upplagda på sidan. Däremot går det att ta del av styrdokument och andra formella punkter vilket tyder på att den primära mottagaren inte är eleverna. Hemsidan har en karaktär av en formell diskurs¹⁴. Karaktären på den horisontella intertextualiteten¹⁵ antyder att relationerna är asymmetriska¹⁶ och att man distanserar sig från mottagaren. Detta visar sig tydligast genom att styrdokumentet presenteras i sin ursprungliga form och mottagaren förväntas vara insatt i facktermer.

Hur noga vi än går igenom hemsidan hittar vi ingenting som skulle hjälpa en aspirant till skolan. Avsaknaden av information kring skolans ansökningsprocess antyder att nyrekryterade elever snarare blir placerade på skolan än att de gjort ett aktivt skolval.

10 Hämtad 091216 från http://www.soderbyfriskola.se/text1_39.html

11 Anna-Lena Richardsson Söderby friskola, muntlig intervju den 11 december 2009.

12 Hellspong och Ledin, s 50

13 Hämtad 091216 från <http://www.salem.se/Innehall/Forskola--skola/Grundskola/Kommunalskolor/Sabytorp-Saby--Skyttorpsskolan/>

14 Hellspong och Ledin, s 51

15 Hellspong och Ledin, s 57

16 Hellspong och Ledin, s 53

Däremot finns det egna flikar för specialundervisning i form av aspergersklasser och särklasser. Det pekar på att skolan kan ha specialistkunskaper inom just dessa områden.

Den pedagogiska profilen framkommer på hemsidan då det skrivs om "KASAM – känslan av sammanhang och meningsfullhet". Skolan redogör för denna och presenterar den som sin pedagogiska grundsyn. Man sammanfattar grundsynen med:

Glädje som grund
Ordning som stöd
Kunskap som mål

Vi har valt att titta närmare på just denna pedagogiska grundsyn som ligger upplagd på hemsidan. Exempel finns på skolan att de inom ämnet livskunskap arbetar regelbundet med att förmedla sin vision om värdegrunden till eleverna. Det kan handla om allt från att reda ut en konflikt som uppstått i klassen, genomföra gruppövningar till att bara ha trevligt tillsammans.¹⁷ Ett problem som uppstår i klassrummen är de olika kunskapsnivåerna som skapas eftersom det finns många elever med särskilda behov.¹⁸ Säbytorps rektorsområde tar sin pedagogiska grundsyn till hjälp när man arbetar fram riktlinjer för hur man skapar en trevlig arbetsplats där alla respekterar alla, och där det råder just glädje och ordning. Att ha tydliga värdegrunder visar att man är en skola som värdesätter en bra skol- och arbetsmiljö högt, detta kan gynna rekryteringen genom att stärka förtroendekapitalet gentemot föräldrarna.

Diskussion

Karaktären på skolornas hemsidor skiljer sig åt på flera punkter. Säbytorps hemsida är en del av kommunens domän och delar grafisk design med resten av kommunens verksamhet. Söderby har en egen domän och delar därmed inte utrymme med någon annan verksamhet. De har även en egen design på hemsidan med egen logotyp. Detta medför att känslan av en fristående verksamhet blir tydligare i fallet med Söderby till skillnad från Säbytorp där kommunens inflytande blir mer påtagligt.

Textsyftet för Söderby får en mer rekryterande karaktär. Man presenterar relativt ingående skolans mål, värdegrunder och personalens kompetens. Vidare så finns information om lediga platser och instruktioner hur man ansöker till skolan. Även Säbytorp använder hemsidan till att presentera sin verksamhet, men en skillnad som kan ses är att informationen inte verkar ha ett rekryterande syfte utan mer ha syftet att informera föräldrar till elever på skolan om verksamheten.

En anmärkningsvärd skillnad skolorna emellan utkristalliseras vid en granskning av skolornas måluppfyllelse. Här visar Söderby att samtliga elever i årskurs 9 uppfyller skolverkets mål. Säbyskolan uppnår däremot 69,9 % att jämföra mot rikets

17 Hans Andersson lärare på Säbytorps rektorsområde, VFU-samtal den 12 oktober 2009

18 Kristina Waldemarson lärare på Säbytorps rektorsområde, intervju den 15 december 2009

genomsnittliga 77 % måluppfyllelse. I Söderbys fall, inger det goda resultatet stärkt utbildningskapital¹⁹ som med fördel kan användas i skolans sociala rekrytering.

Slutord

Sammanfattningsvis noterar vi att trots skolornas geografiska närhet och likartade målstyrning klargör rapporten för skillnader skolorna emellan. Det visar sig tydligast genom skolornas måluppfyllelse.

Vidare forskning

Skolpengens inverkan på måluppfyllelse?

Vilka fördelar kan en friskola utnyttja när de utvecklar skolans pedagogiska profil, till skillnad från de kommunala skolorna?

¹⁹ Palme Mikael, sociala skillnader mellan skolor i Stockholm och familjers utbildningsstrategier, aula Sveaplan, föreläsning den 18 december 2009

Referenser

Hellspång L, Ledin P, (1997) *Vägar genom texten: Handbok i brukstextanalys*, Studentlitteratur, Lund, 1:13. Uppl.

Salems kommun, 2007, hämtad 091215 från
<http://www.salem.se>

Salems kommun, 2009, hämtad 091215 från
<http://www.salem.se/Innehall/Forskola--skola/Grundskola/Kommunala-skolor/Sabytorp-Saby---Skyttorpsskolan/>

Skolverket, 2008/2009, hämtad 091217 från
http://siris.skolverket.se/portal/page?_pageid=33,90325&_dad=portal&_schema=PORTAL

Skolverket, 2008/2009, hämtad 091217 från
http://siris.skolverket.se/portal/page?_pageid=33,90325&_dad=portal&_schema=PORTAL

Söderby friskola, 2009, hämtad 091215 från
<http://www.soderbyfriskola.se>

Söderby friskola 2009, hämtad 091217 från
http://www.soderbyfriskola.se/text1_39.html

Muntliga källor:

Andersson Hans, lärare på Säbytorps rektorsområde, VFU-samtal den 12 oktober 2009

Palme Mikael, sociala skillnader mellan skolor i Stockholm och familjers utbildningsstrategier, aula Sveaplan, föreläsning den 18 december 2009

Richardsson Anna-Lena, lärare Söderby friskola, muntlig intervju den 11 december 2009

Waldemarson Kristina, lärare på Säbytorps rektorsområde, intervju den 15 december 2009